

Meddelande till lärare och studerande i religion

Det digitala studentprovet i religion hösten 2017

Från och med hösten 2017 avläggs och bedöms studentexamensprovet i religion i en digital miljö.

Det digitala provets struktur

Det digitala studentexamensprovet i religion består av nio uppgifter av vilka högst fem ska besvaras. Provet omfattar två delar. Del I består av sex uppgifter, och examinanden kan besvara tre, fyra eller fem av dem. Del II består av tre uppgifter, och examinanden kan besvara högst två av dem.

Uppgifterna i del I bedöms med 0–20 poäng och uppgifterna i del II med 0–30 poäng. Det maximala poängtalet i provet är 120. Examinanden kan nå maximala poäng genom att välja tre uppgifter ur del I och två uppgifter ur del II.

Uppgifterna kan vara uppdelade i flera moment. I sådana fall anges de maximala poängtalerna för varje moment separat, och de olika momenten bedöms också separat. Uppgifterna i del II är alltid uppdelade i minst två moment.

Inga obligatoriska uppgifter

Det digitala provets struktur varierar mellan de olika läroämnena. I provet i religion har målet varit att maximera valfriheten inom de ramar provets struktur erbjuder. Därför finns det inte en enda obligatorisk uppgift i provet. En orsak till valet av denna lösning är att det i den nya läroplanen finns rätt många kurser i religion, men bara två av kurserna är obligatoriska.

En annan aspekt som påverkar utvecklingen av det digitala studentexamensprovet är att man i proven under en övergångsperiod på några år måste beakta både examinander som har studerat enligt den gamla läroplanen och examinander som studerat enligt den nya. I praktiken innebär detta att uppgifterna utformas så att de antingen passar båda läroplanerna, eller att de innehåller alternativa delmoment.

Även om studentexamensprovet innehåller uppgifter från alla kurser är det möjligt för en examinand att nå framgång i provet trots att hen inte har avlagt alla fördjupade kurser. Särskilt kurs 5 och kurs 6 i den nya läroplanen är till sin natur sådana att de fördjupar kunskaperna på som redan behandlats under tidigare kurser.

Typiskt för studentexamensprovet är att flera av uppgifterna förutsätter att examinanden kombinerar kunskap och färdigheter från flera olika kurser. I provet ingår alltid uppgifter som integre-

rar det examinanden lärt sig i kurserna i religion med andra läroämnen, exempelvis modersmålet och litteratur, historia, samhällslära, geografi, psykologi eller filosofi.

Uppgiftstyper

Bakom de olika uppgiftstyperna i det digitala studentexamensprovet ligger Blooms taxonomi och dess varianter, särskilt Krathwohls och Andersons taxonomi. Taxonomierna inverkar på provet i religion på så sätt att olika uppgifter och deras delmoment förutsätter olika typer av färdigheter och olika sätt att hantera kunskap. Olika delmoment inom en och samma uppgift kan vara olika krävande.

Uppgifter på nivå A karakteriseras av att minnas, erinra sig, identifiera och kombinera kunskapsstoff. Flervalsuppgifter är ett typiskt exempel på sådana uppgifter.

Uppgifter på nivå B förutsätter förståelse, insikt och förklaring. Sådana uppgifter kan exempelvis handla om att definiera begrepp.

Uppgifterna på nivå C kräver tillämpning och analys av kunskap. Jämförande uppgifter hör typiskt till denna grupp.

I uppgifter på nivå D ingår ett kreativt element. De förutsätter utvärdering, syntetisering, utveckling och djuplodande diskussion. I fråga om dessa uppgifter är det viktigt att notera att de förutsätter förmågan att bearbeta och tillämpa den kunskap som definieras i läroplanen också på sådana områden som inte nödvändigtvis har behandlats explicit i gymnasiet.

Vad förändras i uppgifterna?

Övergången till digitala prov i religion fortskrider i måttfulla steg, men ändå så att den digitala miljöns egenart utnyttjas redan från början. Den digitala miljön erbjuder många nya möjligheter i provet. En av dem är en mångsidigare användning av multimedialt material. Vid sidan av text, bilder och grafiska framställningar kan materialet för uppgifterna också inkludera ljudinspelningar och videoklipp.

Den digitala miljön gör det möjligt att koppla större material än tidigare till provet. I det digitala provet ingår uppgifter som kräver att examinanden tolkar, kombinerar och jämför mer omfattande material än de material som ingick i provet i pappersform. Uppgiftens typ inverkar på materialets omfattning: om uppgiften exempelvis är att identifiera en texts stilart – handlar det om en bön, en predikan eller en vetenskaplig analys – kan materialet vara betydligt längre än i en uppgift som kräver en noggrann innehållslig analys av materialet.

En del av uppgifterna i studentexamensprovet i religion kan innehålla element som testar de metakognitiva färdigheterna. Liknande element används också i många av högskolornas inträdesprov. Sådana element är exempelvis att svaren i flervalsuppgifter poängsätts i tre steg så att rätt svar ger ett poäng, fel svar ger ett minuspoäng och inget svar ger noll poäng. Då måste examinanden kunna avgöra hur säker hen är på sin kunskap.

Bedömning av det digitala studentexamensprovet i religion

Poängtal	under 25 %	25–50 %	50 %, bra svar	80 %, berömligt svar	över 80 %
Faktakunskaper: kunskap om faktainnehållet enligt läroplanen, korrekt och precis användning av begrepp, överensstämmelse mellan innehåll och uppgift samt avgränsning av svaret	innehåller väldigt lite eller ingen för ämnesområdet relevant kunskap och väldigt få eller inga för ämnesområdet relevanta begrepp	ett eller flera för ämnesområdet relevanta fakta och begrepp presenteras	innehåller flera för ämnesområdet relevanta fakta, användningen och definitionerna av begrepp är huvudsakligen korrekt; svaret kan innehålla enstaka faktafel (noggrannare kriterier för enskilda uppgifter ges i beskrivningen av goda svar)	visar berömliga insikter i ämnesområdet; begrepp används sakkunnigt och naturligt, och de kunskaper som presenteras i svaret är mångsidiga och exakta (noggrannare kriterier för enskilda uppgifter ges i beskrivningen av goda svar)	visar djuplodande förståelse av ämnesområdet och förmåga att koppla kunskapen till vidare sammanhang
Hantering och presentation av kunskap: examinandens förmåga att presentera, analysera, utvärdera och tillämpa kunskap; presentationen bedöms med tanke på svarets följdriktighet, enhetlighet och stilistiska smidighet	stilistiskt osammanhängande och ostrukturerat; motsvarar endast delvis eller inte alls uppgiften; materialet har inte utnyttjats och de framlagda ståndpunkterna har inte motiverats adekvat	ostrukturerat och stilistiskt osammanhängande; kan innehålla upprepningar, överdrifter, icke trovärdiga motiveringar och vara katalogartat	motsvarar huvudsakligen uppgiften; flera för ämnesområdet relevanta fakta och synpunkter presenteras; materialet har utnyttjats till vissa delar och svaret visar tecken på tillämpning och utveckling av kunskap; det finns en strävan efter en följdriktig struktur och motiveringar; kan ställvis vara ostrukturerat och katalogartat, motiveringarna kan vara rätt ytliga	flera för uppgiften relevanta fakta och synpunkter har kopplats ihop till en följdriktig helhet; svaret motsvarar uppgiften och är värdat till sitt språk; de framlagda motiveringarna är tydliga och mångsidiga; kunskapen tillämpas och utvecklas på ett trovärdigt sätt	materialet har utnyttjats på ett insiktsfullt sätt och olika delmaterial har ställts i relation till varandra; motiveringarna är övertygande och väl argumenterade; kan innehålla sinnrika synpunkter och öppningar till alternativa angreppsvinklar

Bedömning av svaren

I det digitala studentexamensprovet i religion bedöms svaren såväl utifrån examinandens faktakunskap som utifrån kunskapshanteringen och hur kunskapen presenteras. I den beskrivning av goda svar som studentexamensnämndens sektion för religion utarbetar beskrivs för varje uppgift den faktakunskap som krävs och allmänna riktlinjer för en bedömning av den hantering och presentation av kunskap som krävs i ett bra svar (ca 50 % det maximala poängtalet för uppgiften) och ett berömligt svar (ca 80 % av det maximala poängtalet för uppgiften).

I praktiken är faktakunskapen, kunskapshanteringen och presentationen nära anknutna till varandra, eftersom tolkningen av kunskap som är relevant för ämnesområdet, användningen av korrekta begrepp, följdriktighet i argumentationen och stilistisk smidighet är kopplade till varandra. I den bifogade tabellen beskrivs allmänna riktlinjer för bedömningen, som kan vara till hjälp vid poängsättningen.

Med vänliga hälsningar

Sektionen för religion